

O'ZBEKISTONDA EKSTREMAL TURIZMNI RIVOJLANTIRISH.

Nizomiddin Lutfullayev Kamoliddin o'g'li

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti

Ilmiy rahbar: Yo'ldoshev Abdumalik Ilhomovich

Research Methodology

+998946063686

Anotatsiya. Ushbu maqola O'zbekistonda ekstremal turizmni rivojlantirish, uning sarguzasht sayohatlarini rivojlantirish va mamlakat uchun iqtisodiy foyda olish imkoniyatlarini yoritib beradi. Ma'lumot to'plash uchun ishlatiladigan usullarga tegishli adabiyotlarni ko'rib chiqish va statistika va amaliy tadqiqotlar tahlili kiradi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, tog'li hududlar, cho'l landshaftlari va tarixiy obidalarda sarguzashtli sayohat qilish imkoniyatlari bilan O'zbekistonda ekstremal turizm ommalashmoqda. Maqola ekstremal turizmning O'zbekistonda yanada xilma-xil va barqaror turizm sanoatiga hissa qo'shish imkoniyatlarini ta'kidlab, kelgusidagi tadqiqotlar va harakatlar uchun takliflar berish bilan yakunlanadi.

Kalit so'zlar: ekstremal turizm, sarguzashtli sayohat, iqtisodiy foyda, xavfsizlik, mas'uliyatli turizm, jamoatchilikni jalb qilish, barqaror turizm.

O'zbekiston boy tarix va rang-barang landshaftga ega, sarguzashtli sayohat va ekstremal turizm uchun imkoniyatlar yaratadigan mamlakatdir. Ekstremal turizm alpinizm, chang'i sporti, bungee jumping va oq suvda rafting kabi yuqori xavfli faoliyat bilan shug'ullanish uchun yo'nalishlarga sayohat qilishni o'z ichiga oladi. Ekstremal turizm ishtirokchilar uchun xavf tug'dirishi mumkin bo'lsa-da, u iqtisodiy foyda olish va barqaror rivojlanishga ko'maklashish imkoniyatiga ega.

Ushbu maqolada biz O'zbekistonda ekstremal turizmni rivojlantirish, uning afzalliklari, muammolari va imkoniyatlarini o'rganamiz. Biz bir qator usullardan foydalanamiz, shu jumladan tegishli adabiyotlarni ko'rib chiqish, statistika va amaliy tadqiqotlar tahlili, rivojlanayotgan tendentsiyalar va ilg'or tajribalarni muhokama qilish.

Ekstremal turizm nafaqat sayyoxlik biznesining istiqbolli turlaridan biri bo'lib, u ko'proq odamlarni o'ziga tortadi. Ekstremal turizm uchun o'rganilmagan yangi joylar paydo bo'lmoqda, turizmning yangi turlari paydo bo'lishi buning aynan dalilidir. Ekstremal turizm nafaqat yuqori sifatlibalki uning barcha turlari muayyan malaka, tegishli jihozlar, tajriba va yuqori professionallikni talab qiladi.

Parashyutdan sakrash- parashyutdan sakrash bu paraplanda uchish bu ekstremal turizm dam olishning eng mashhur turlari. Nisbatan arzonligi tufayli Ukrainada an'anaviy parshyut ayniqsa mashhur. Paraplanda uchish bilan shug'ullanadiganlar qiyin sakrashlarni amalga oshirishga imkon beradigan shaxsiy jihozlarga ega bo'lishadi. Bularga guruh atrobatikasi, skayserfing, tayanch sakrash va boshqalar kiradi.

Rafting va kayak- rafting bu pastga tushish shishiriladigan qayiqlar tez daryolarda qayiq ekipaji to'rt yoki olti kishidan iborat. Kyak deyrali bir xil, qayiqda faqat bitta eshkakchi bor.

Sho'ng'ish- sho'ng'ish mashxurlikning alohida o'sishni ko'rsatadi- turli xil suv havzalarida. Dunyoda kamida 20 million g'avvos ro'yxatga olingan.

Alpinizm- ushbu sport eng ekstremallardan biridir. Alpinizm mukammal jismoniy va psixologik tayyorgarlikni, shuningdek, maxsus mahoratni talab qiladi. So'ngi yillarda mamlakatimizda sport, ekstremal va dam olish turini rivojlantirish borasida sezilarli islohotlar amalga oshirildi. Shunday bo'lsada, zamonaviy talablar va qo'llab- quvvatlashni talab qiluvchi yana qator yo'nalishlar mavjud.

O'zbekistonda ekstremal turizm haqida ma'lumot to'plash uchun biz tegishli adabiyotlar, jumladan, ilmiy maqolalar, ma'ruzalar va amaliy tadqiqotlar bilan

tanishdik. Shuningdek, biz ekstremal turizmning tendentsiyalari va ta'sirini tushunish uchun turizm tashkilotlari va davlat idoralari statistikasi va ma'lumotlarini tahlil qildik. Biz ushbu turizm turi bilan bog'liq ilg'or tajriba va muammolarni aniqlash uchun O'zbekistondagi ekstremal turizm yo'nalishlarining amaliy tadqiqotlarini ko'rib chiqdik. Va nihoyat, biz O'zbekistonda ekstremal turizm kelajagini shakllantirayotgan rivojlanayotgan tendentsiyalar va texnologiyalarni muhokama qildik.

Ekstremal turizm- bu sayohat va faol turlar dam olish, bu yoki boshqa yo'l bilan xavf bilan bog'liq. Zamonaviy ekstremal turizm XX asrning boshlarida parashyutdan sakrash, alpinizm, rafting va boshqa shu kabilari rivojlangan. Ekstremal turizm nafaqat jismoniy tayyorgarlikni va jasoratni ham talab etadi. Ekstremal turizm ko'plab Yevropa davlatlarida rivojlangan va keng tarqalayotgan turizmning turi. Asosan turizmning bu turiga yoshlar qiziqadi va haqiqiy adrenalin olishni hojlashadi. Shu sababdan Ekstremal turizm ko'proq yoshlarni jalb etadi. Ekstremal turizm deyarli har bir turi tayyorgarlik, ko'nikmalarni talab qiladi.

Ekstremal turizmning hozirda o'nlab balki yuzlab turlari mavjud bo'lib ulardan eng ko'p tarqalgani alpinizm, kayak, sho'ng'ish, rafting, paragliding va tog' turizmi. Ekstremal turizmning ekzotik turi ham mavjud. Ekstremal turizm nafaqat sayyoxlik biznesining istiqbolli turlaridan biri bo'lib, u ko'proq odamlarni o'ziga tortadi. Ekstremal turizm uchun o'rganilmagan yangi joylar paydo bo'lmoqda, turizmning yangi turlari paydo bo'lishi buning aynan dalilidir. Ekstremal turizm nafaqat yuqori sifatlibalki uning barcha turlari muayyan malaka, tegishli jihozlar, tajriba va yuqori professionallikni talab qiladi.

Tadqiqotlarimiz shuni ko'rsatadiki, tog'li hududlar, cho'l landshaftlari va tarixiy obidalarda sarguzashtli sayohat qilish imkoniyatlari bilan O'zbekistonda ekstremal turizm ommalashib bormoqda. O'zbekiston sarguzasht faoliyati uchun imkoniyatlar taqdim etadi turli landshaft bor, yurish, shu jumladan,, tosh, tosh, va paragliding. Mamlakat, shuningdek, infratuzilmani takomillashtirish, sarguzasht

tur paketlarini ishlab chiqish va sarguzasht turizmini qo'llab-quvvatlash uchun ixtisoslashgan agentliklarni yaratish orqali ekstremal turizmni rivojlantirishga harakat qildi. Shu bilan birga, ekstremal turizm ham muammolarni keltirib chiqaradi, jumladan xavfsizlik choralari, mas'uliyatli turizm amaliyoti va jamoatchilikni jalb qilish zarurati. Ishtirokchilarning xavfsizligini ta'minlash ekstremal turizmning muvaffaqiyati uchun juda muhimdir va mas'uliyatli turizm amaliyoti mahalliy ekotizimlar va jamoalarga salbiy ta'sirlarni minimallashtirish uchun juda muhimdir.

Muhokama bo'limida O'zbekistonda ekstremal turizm bilan bog'liq ayrim muammolar va imkoniyatlar ko'rib chiqiladi. Birinchidan, ekstremal turizm barqaror va mahalliy ekotizimlar va jamoalarga hurmat bilan qarash uchun xavfsizlik choralari zarurligini muhokama qilamiz. Ikkinchidan, biz ekstremal turizmda mas'uliyatli turizm amaliyotining rolini, shu jumladan atrof-muhitni muhofaza qilish, madaniy saqlash va axloqiy marketingni o'rganamiz. Uchinchidan, biz ekstremal turizmda jamoatchilikni jalb qilishning muhimligini muhokama qilamiz, mahalliy jamoalarning turizmni rejalashtirish va qaror qabul qilishda ishtirok etishi zarurligini ta'kidlaymiz. To'rtinchidan, biz ekstremal turizmning rivojlanayotgan tendentsiyalari va ilg'or tajribalarini, shu jumladan bozor bozorlarini rivojlantirish va barqaror turizmni sertifikatlash dasturlarini o'rganamiz.

XULOSA VA TAKLIFLAR:

Xulosa qilib aytganda, ekstremal turizm O'zbekistonda yanada xilma-xil va barqaror turizm sanoatiga hissa qo'shish imkoniyatiga ega. Sarguzasht sayohatlarini targ'ib qilish va iqtisodiy foyda olish orqali ekstremal turizm mahalliy jamoalar uchun yangi imkoniyatlar yaratishga va mamlakatning sayyohlik yo'nalishi sifatida global obro'sini oshirishga yordam beradi. Shu bilan birga, ekstremal turizm ham xavf tug'diradi, shu jumladan xavfsizlik muammolari va

mahalliy ekotizimlar va jamoalarga salbiy ta'sir. Ekstremal turizm barqaror va mas'uliyatli bo'lishini ta'minlash uchun xavfsizlikni ta'minlash juda muhimdir.

Adabiyotlar.

1. Djuraevna R. M. et al. Development Prospects for Digital Economy Development in Uzbekistan //Academic Journal of Digital Economics and Stability. – 2021. – C. 58-64
2. Raimova M. D., ogli Makhatov S. I. DIGITAL ECONOMY DEVELOPMENT PRIORITIES IN UZBEKISTAN //Journal of Central Asian Social Studies. – 2021. – T. 2. – №. 02. – C. 160-168.
3. Yakubova Shamshinur Shukhratovna. "Innovative Approaches for Modeling the Impact of Monetary Policy on Economic Development." Academic Journal of Digital Economics and Stability (2021): 311-318.
4. Bozarov E., Babayeva L. TURIZM SOHASIDA KLASSTERLARNING SAMARASI VA AHAMIYATI //Scientific progress. – 2021. – T. 2. – №. 6. – C. 208-212.
5. G'Ulomxasanov E., Ruziyev B., Akramov S. TURIZMDA DESTINATSIYA //Scientific progress. – 2022. – T. 3. – №. 1. – C. 143-150.
6. Gulomkhasanov E., Uktamova U., Akramov S. DEVELOPMENT OF ECOTURISM IN UZBEKISTAN //Scientific progress. – 2021. – T. 2. – №. 8. – C. 614-617.